

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van de strafbepalingen
inzake milieu en ruimtelijke ordening
 - eerste principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet voorziet in een grondige wijziging van de strafbepalingen inzake milieuaangelegenheden, in hoofdzaak opgenomen in titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Aanleiding hiervoor is in de eerste plaats de nieuwe Milieustrafrichtlijn 2024/1203. Deze richtlijn behelst een uitbreiding van de verplichte strafbaarstellingen ingeval van ernstige schade aan het milieu of aan de mens en voorziet tevens in een verplicht sanctieniveau en in een aantal andere bijkomende sanctieregelingen. In uitvoering van de Milieustrafrichtlijn wordt tevens een strafbaarstelling inzake emissies die aanzienlijke schade veroorzaken opgenomen in het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023. De timing van de omzetting van de Milieustrafrichtlijn 2024/1203 loopt ongeveer gelijk met de inwerkingtreding van het nieuw Strafwetboek zodat in één beweging de nodige aanpassingen worden gedaan om de strafbepalingen in overeenstemming te brengen met het nieuw Strafwetboek, in het bijzonder wat betreft de verwijzing naar de betrokken strafniveaus en de formulering van de concrete strafmaten voor zowel natuurlijke personen als rechtspersonen. Ook wordt bij ernstige milieumisdrijven de bestuurlijke geldboete voor rechtspersonen aangepast aan de door de Richtlijn 2024/1785 gewijzigde sanctiebepaling in artikel 79 van de Richtlijn inzake industriële emissies 2010/75. Tenslotte wordt in de VCRO een regeling getroffen om via de toepassing van artikel 78 nieuw Strafwetboek de sanctionering van de stedenbouwkundige misdrijven ook na de inwerkingtreding van het nieuw Strafwetboek op dezelfde wijze te kunnen verderzetten.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsvelden:

Omgeving en Natuur

Justitie en Handhaving

Beleidsnota Omgeving 2024-2029

ISE thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving

Het voorzien ter omzetting van de Europese Milieustrichtlijn 2024/1203 van afschrikwekkende en effectieve sancties voor schendingen van het milieurecht en afstemming van de strafbepalingen inzake omgeving op het nieuw Strafwetboek sluit aan bij:

- de strategische doelstelling "SD6: Omgevingsregelgeving doen naleven"
- de operationele doelstelling "OD6.2: Realisatiegerichte en impactvolle omgevingshandhaving".

Beleidsnota Justitie, Handhaving en Bestuursrechtspraak 2024-2029

ISE Justitie en Handhaving

Het opnemen ter omzetting van de Europese Milieustrichtlijn in het KVH van een zelfstandige strafbaarstelling voor het "in strijd met Vlaamse regelgeving" veroorzaken van emissies die aanzienlijke schade aan het milieu of ernstig letsel bij de mens veroorzaken, sluit aan bij de rol van het KVH als standaard handhavingskader bij de Vlaamse Overheid.

- Strategische doelstelling 9. Een uniforme Vlaamse Handhaving
- Operationele doelstelling 1. Het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/329 van 23 september 2025.

Het gunstig advies (KS/2025005353) van de Inspectie van Financiën werd gegeven op 15 januari 2026.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Dit ontwerp van decreet voorziet in een grondige wijziging van de strafbepalingen inzake milieuaangelegenheden, in hoofdzaak opgenomen in titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Tevens wordt een strafbaarstelling inzake emissies die aanzienlijke schade veroorzaken, opgenomen in het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023.

Aanleiding hiervoor is in de eerste plaats de nieuwe Milieustrichtlijn 2024/1203. De Europese Unie is bezorgd over de toename van strafrechtelijke milieudelicten en de gevolgen daarvan die de doeltreffendheid van het milieurecht van de Unie ondermijnen. Zij wijst ook op de nood aan

grensoverschrijdende samenwerking en op het belang van een harmonisatie tussen de lidstaten wat betreft de soorten en niveaus van sancties. De Europese Unie wijst tevens op het belang van de complementariteit van het strafrecht en het bestuursrecht om wederrechtelijke gedragingen die schadelijk zijn voor het milieu te voorkomen en te ontmoedigen. De Europese Unie streeft in haar milieubeleid naar een hoog niveau van bescherming en wil de naleving van de milieuwetgeving aanscherpen door te voorzien in “doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties” voor een verruimd aantal verplichte strafbaarstellingen. Daarnaast moeten de lidstaten ook voorzien in bijkomende maatregelen die verplichtingen inzake bv. herstel, aansprakelijkheid, sluiting van inrichtingen enz. kunnen inhouden. De richtlijn behelst een uitbreiding van de verplichte strafbaarstellingen ingeval van ernstige schade aan het milieu of aan de mens en voorziet tevens in een verplicht sanctieniveau en in een aantal andere bijkomende sanctieregelingen. De omzetting van de Milieustrafrichtlijn heeft niet tot gevolg dat het aantal eigenlijke milieuvoorschriften, zijnde na te leven verplichtingen of verboden, wordt uitgebreid maar wel dat de strafbaarstellingen voor de overtreding van de milieuvoorschriften en de bijhorende sancties meer worden genuanceerd. De Milieustrafrichtlijn 2024/1203 legt de verplichting op om voor bepaalde gedragingen te voorzien in een zeer hoge maximumsanctie. Het betreft milieumisdrijven die met opzet gepleegd worden en die aanzienlijke schade aan het milieu of aan de mens veroorzaken.

De timing van de omzetting van de Milieustrafrichtlijn 2024/1203 loopt ongeveer gelijk met de inwerkingtreding van het nieuw Strafwetboek zodat in één beweging de nodige aanpassingen worden gedaan om de strafbepalingen in overeenstemming te brengen met het nieuw Strafwetboek, in het bijzonder wat betreft de verwijzing naar de betrokken strafniveaus en de formulering van de concrete strafmaten voor zowel natuurlijke personen als rechtspersonen. Er wordt verder gebouwd op de bestaande strafbaarstellingen en voorziene sancties, aangevuld met de uitbreidingen en verstrengingen voorzien in de Milieustrafrichtlijn.

In de VCRO wordt een regeling getroffen om via de toepassing van artikel 78 nieuw Strafwetboek de sanctionering van de stedenbouwkundige misdrijven, ook na de inwerkingtreding van het nieuw Strafwetboek, op dezelfde wijze te kunnen verderzetten.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de artikelsgewijze toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact.

Het advies (KS/2025005353) van de Inspectie van Financiën van 15 januari 2026 besluit dat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist is.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De voorgestelde aanpassingen hebben geen impact op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring wordt het voorontwerp van decreet voor advies bezorgd aan:

- het College van procureurs-generaal
- de Strategische Adviesraden:
 - o de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen
 - o de Milieu – en Natuurraad van Vlaanderen
 - o de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van de strafbepalingen inzake milieu en ruimtelijke ordening en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de volgende Strategische adviesraden:

- de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen
- de Milieu – en Natuurraad van Vlaanderen
- de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed

3° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van het College van procureurs-generaal.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS